

Øvingsdirektiv Norge øver



Juni 2026

Innhold

Om øvingsdirektivet	3
1 Om Norge øver	4
2 Hensikt	4
3 Diskusjonsøvelse	5
3.1 Roller	5
3.2 Forberedelser	5
3.3 På øvingsdagen	6
4 Scenario for Norge øver	7
5 Avslutning og oppsummering	7

Om øvingsdirektivet

Dette dokumentet inneholder informasjon om diskusjonsøvelsen Norge øver. Dokumentet skal være tilgjengelig for både deltakerne og øvingsledelsen, og gi en felles forståelse av øvelsens hensikt, rammer og gjennomføring.

1 Om Norge øver

Norge øver er en nasjonal diskusjonsøvelse for alle landets kommuner, og er utviklet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) i samarbeid med statsforvalterne. Øvelsen skal bidra til økt kunnskap og forståelse for kommunenes rolle og ansvar i en sikkerhetspolitisk krise eller krig.

Diskusjonene tar utgangspunkt i et nasjonalt overordnet scenario og tilhørende regionale scenarioer. I tillegg er det åtte ulike temascenarioer som beskriver hendelser som kan gjøre det betydelig mer krevende å opprettholde nødvendig tjenesteyting. Gjennom refleksjon og diskusjon skal deltakerne utforske handlingsrom, prioriteringer og samvirke under slike forhold.

Scenarioene som benyttes i øvelsen er fiktive, utarbeidet for øvingsformål og inneholder ikke gradert informasjon. Din virksomhet må likevel foreta en selvstendig verdivurdering av informasjon som samles inn eller utarbeides under øvelsen.

Norge øver kan gjennomføres både fysisk og digitalt, enten lokalt i kommunen eller i regi av statsforvalteren.

Kommunens viktigste oppgave i en sikkerhetspolitisk krise eller krig er å ivareta innbyggernes sikkerhet og trygghet. Samtidig skal kommunen, så langt det er mulig, sikre kontinuitet i sine kjerneoppgaver og opprettholde kritiske tjenester. Dette er et sentralt premiss for øvelsen: også under ekstraordinære forhold skal kommunen først og fremst ivareta sitt samfunnsoppdrag.

2 Hensikt

Øvelsen skal gi kommunen bedre forståelse av egen rolle, ansvar og utfordringer dersom Norge rammes av krig. Den skal også bidra til erfaringsdeling og videre utvikling av kommunens beredskap.

Norge øver kan bidra til å:

- avklare ansvar og roller mellom aktørene
- etablere felles situasjonsforståelse
- få oversikt over hvilke ressurser som er tilgjengelig
- sikre informasjonsdeling på tvers av nivåer og aktører
- styrke samhandling og koordinering mellom aktørene
- bygge relasjoner og gjensidig tillit

Målgruppen er i hovedsak alle landets kommuner. Det anbefales at kommunen involverer beredskapsrådet og sine samvirkeaktører i øvelsen. Kommunalt beredskapsråd er ikke et beslutningsorgan, men har en viktig funksjon som samordnings- og koordineringsarena.

3 Diskusjonsøvelse

En diskusjonsøvelse er en øvingsform der deltakerne samles for å drøfte problemstillinger knyttet til et scenario. Det skal ikke iverksettes tiltak eller tas kontakt med aktører som ikke deltar i øvelsen. Diskusjonsøvelsen innebærer ikke rollespill eller simulering av hendelser, men legger til rette for diskusjon av problemstillinger som presenteres av diskusjonslederen. Øvingsformen er fleksibel og kan tilpasses ulike behov og tidsrammer.

3.1 Roller

For å sikre en god gjennomføring av øvelsen anbefales en tydelig rollefordeling. I de fleste tilfeller vil det være tilstrekkelig å utpeke to personer med definerte roller: en diskusjonsleder (ordstyrer) og en referent.

Diskusjonslederen har ansvar for å lede diskusjonen, sikre fremdrift og legge til rette for at alle deltakerne får komme til orde.

Referentens oppgave er å dokumentere hovedpunktene fra diskusjonene underveis, slik at sentrale refleksjoner, vurderinger og oppfølgingspunkter kan følges opp i etterkant. Dette kan gjøres ved å:

- notere fortløpende mens øvingsdeltakerne diskuterer
- oppsummere hovedpunkter for deltakerne etter endt diskusjon, slik at eventuelle feil eller misforståelser kan korrigeres
- bidra i arbeidet med evalueringsnotat

3.2 Forberedelser

For å sikre størst mulig utbytte av diskusjonsøvelsen bør nødvendige forberedelser gjennomføres i forkant, slik at mest mulig av den avsatte tiden brukes til refleksjon og dialog.

- Velg temascenario
- Eventuelle tilpasninger av scenario: Vurder om andre lokale forhold og kjente utfordringer bør innarbeides i både det regionale scenarioet og temascenarioet
- Velg diskusjonsspørsmålene som passer best for deltakerne i øvelsen, enten for kommunens kriseledelse, beredskapsrådet eller virksomheter

- Sørg for at deltakerne får nødvendig bakgrunnsinformasjon og relevant planverk i forkant, slik at de kan forberede seg og bidra aktivt i diskusjonen
- Avklar roller på forhånd: Referent og øvingsleder bør være utpekt før øvingsdagen

Praktiske tips før gjennomføring:

- Avklar behovet for pauser og eventuelle avbrudd
- Sett av tilstrekkelig tid til diskusjonene
- Del gjerne øvelsen inn i faser eller delmomenter for bedre struktur og flyt

3.3 På øvingsdagen

Det anbefales at diskusjonsøvelsen gjennomføres i denne rekkefølgen:

1. Gjør dere kjent med overordnet scenario

Start med å sette dere inn i den overordnede sikkerhetspolitiske situasjonen som danner rammen for øvelsen.

2. Les det regionale scenarioet for ditt fylke

Gjør dere kjent med hvordan situasjonen utspiller seg i regionen.

3. Diskusjonsleder presenterer temascenario

Det valgte temascenarioet presenteres for deltakerne før diskusjonen starter.

4. Gjennomfør diskusjonsøvelsen

Diskusjonsspørsmålene brukes aktivt underveis i øvelsen for å støtte diskusjonen og belyse sentrale utfordringer i scenarioet. Problemstillingene kan diskuteres i plenum eller i grupper. Diskusjonslederen sørger for fremdrift og involvering, mens referenten dokumenterer hovedpunktene og læringspunkter underveis.

5. Avsluttende refleksjoner

Avslutt øvelsen med felles refleksjonsspørsmål. Hva oppleves som kommunens største sårbarhet i dette scenarioet? Hvilke styrker har dere identifisert? Hvis dette skjer i morgen – hva er dere mest og minst forberedt på?

6. Oppsummering og avslutning

Oppsummer sentrale refleksjoner og læringspunkter fra diskusjonen.

Viktig om informasjonshåndtering

Din virksomhet må gjøre en selvstendig verdivurdering av informasjonen dere samler inn i arbeidet med diskusjonsøvelsen. Mer informasjon om verdivurdering finnes i [Håndbok i verdivurdering av informasjon på nettsidene til Nasjonal sikkerhetsmyndighet](#).

4 Scenario for Norge øver

Norge øver bygger på ett overordnet scenario, ti regionale scenarioer og åtte temascenarioer.

Det overordnede scenarioet beskriver den sikkerhetspolitiske situasjonen i et nasjonalt perspektiv. De regionale scenarioene beskriver hvordan situasjonen påvirker ulike regioner og hvilke utfordringer dette kan innebære for kommunene.

Temascenarioene belyser eksempler på ulike utfordringer kommunen kan møte:

- Bortfall av strøm og elektronisk kommunikasjon
- Alliert mottak
- Helse og omsorg
- Vannforsyning
- Beskyttelse av sivilbefolkningen (krigsutflytting, transittkommune og tilfluktsrom)
- Desinformasjon
- Sosial beredskap
- Brann og redning

Temascenarioene kan brukes som de er, eller tilpasses lokale forhold. Det er opp til statsforvalter og kommune å vurdere hvilket scenario som er mest relevant, og hvordan det best kan brukes i øvelsen.

5 Avslutning og oppsummering

Dette kapittelet omhandler kommunens interne oppfølging av øvelsen. Etter øvelsen bør det gjennomføres en oppsummering av sentrale refleksjoner og læringspunkter fra diskusjonen.

Det kan blant annet omfatte:

- hva deltakerne var enige og uenige i
- hvilke utfordringer som ble identifisert
- hva som fungerte godt, og hva som fungerte mindre godt
- hvilke områder krever nærmere avklaringer

Referat fra øvelsen kan brukes som grunnlag for et oppsummerende notat.

Oppsummeringen kan brukes i kommunenes videre beredskapsarbeid, og kan samtidig gi innspill til statsforvalterens samlede vurdering av øvelsen.

DSB og statsforvalteren har utarbeidet et evalueringsskjema for å innhente opplysninger for å kunne sammenligne erfaringer på tvers av kommunene. Selve evalueringsskjemaet vil kommunene motta av statsforvalteren i etterkant.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Rambergveien 9
3115 Tønsberg

+47 33 41 25 00
postmottak@dsb.no

Utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)
Juni 2026